

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія українського державотворення

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	С4. Психологія С. Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Психологія»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-1)
Курс, семестр викладання	1 курс, 1 семестр
Трудомісткість навчальної дисципліни	4 кредитів ЄКТС (120 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 20 год., практ. зан. – 24 год., самост. роб. – 76 год.; заочна форма навчання: лекц. – 10 год., практ. зан. – 14 год., самост. роб. – 96 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Кіберпсихології та реабілітації
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники / викладачі

ЮЩЕНКО Маргарита Вікторівна,
ст. викладач кафедри журналістики, соціальних
комунікацій і ІТ-права, доктор філософії у галузі знань
28 Публічне управління та адміністрування, PhD

E-mail: rozochkamargo@gmail.com

Тел.: +380674883635

Консультації: щосереди з 12.30 до 13.30 год.,
каб. 227 (головний корпус)

Загальна інформація про дисципліну

Мета дисципліни	сформувати у здобувачів цілісну систему знань про історію української держави, зокрема суті історичних процесів, що відбувалися на території України від найдавніших часів до сьогодення, усвідомлення їх об'єктивного характеру, взаємозв'язку та взаємозалежності; уміння працювати з історичними джерелами й літературою.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК-11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання	ПРН-10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ПРН-17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Історія української державності: поняття, ознаки, символи	Ознаки, символи та атрибути державності. Державний лад і форма держави. Витоки та етапи становлення української державності. Історія українського державотворення від перших продержав до утворення ранньофеодальної держави. Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези та докази. Київська Русь – ранньофеодальна держава східних слов'ян. Галицько – Волинське князівство – спадкоємець державності України-Русі. Внутрішня і зовнішня політика князя Данила, боротьба з монголо-татарами за незалежність українських земель. Королівство Данила Галицького: на межі двох світів. Причини та наслідки інкорпорації українських земель іноземними державами (1240-1470 рр.).
Тема 2. Виникнення українського козацтва та національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького	Козацька Україна: причини виникнення і теорії походження козацтва. Зародження українського козацтва як складової державотворчого процесу в Україні (XV-XVII ст.). Історична справедливість щодо козацького питання: причина, традиції, рушійні сили. Запорозька Січ – «християнська козацька республіка». Політичний устрій Запорізької Січі. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої половини XVII ст.: причини і значення. Гетьманщина. Національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького 1648-1676 рр. за українську державність та його послідовників.
Тема 3. Форми державності в українських землях (XVII - поч. XX ст.)	Становище Української держави в другій половині XVII століття. Національно-державницьке питання щодо українських земель у складі Австрійської імперії. Наддніпрянська Україна в системі міжнародних відносин кінця XVIII – XIX ст. Іван Мазепа та його роль у формуванні українського державотворення. Конституція Пилипа Орлика. Державна політика російського царизму та реакція суспільства в Наддніпрянській Україні (Лівобережжя, Правобережжя, Слобожанщина, Південна Україна). Адміністративно-політичний устрій на західноукраїнських землях (Східна Галичина, Північна Буковина, Закарпаття) під владою Австро-Угорщини. Кирило-Мефодіївське товариство.
Тема 4. Відновлення державності українського народу (1917-1921рр.)	Причини, сутність та характер національно-демократичної революції 1917-1920 рр. Доба Центральної Ради, Роль Михайла Сергійовича Грушевського в проголошенні УНР. I-IV Універсали Грушевського. Українська держава Павла а Скоропадського. Директорія. Проголошення Західної Української Народної Республіки. Акт злуки – 22 січня 1919 року.

Тема 5. УРСР в умовах становлення та утвердження тоталітаризму (1921-1938рр.). «Розстріляне відродження»	Утворення СРСР. Початок Нової економічної політики та форсована індустріалізація на території України, колективізації. Утвердження тоталітарного режиму в 1929-1939рр. Голодомор 1932-1933 років. Фізичне знищення тоталітарним сталінським режимом духовне, культурне, літературно-мистецьке покоління українських діячів 1920-1930 –х років, які досягли надзвичайно високого рівня розвитку в літературі, філософії, музиці, театрі, кіно та живописі. «Розстріляне відродження» - період масових репресій проти талановитої української інтелігенції.
Тема 6. Україна часів Другої світової війни (1939-1945рр.) та після воєнний період	Загарбання та радянізація Західної України як наслідок радянсько-німецької дипломатії. Характер і цілі радянсько-німецької війни. Окупація українських земель Німеччиною. Голокост. Вивезення людей до Німеччини. Остарбайтери. Основні етапи визволення України. Бої на Лівобережжі. Звільнення Києва. Звільнення Правобережжя та Південної України. Примусове виселення з Криму в східні регіони СРСР кримських татар, греків, вірмен та інші нацменшини. Внесок українського народу у перемогу над нацистською Німеччиною та її союзниками у Другій Світовій війні. Посилення сталінізму та боротьба проти комуністичного тоталітарного режиму у повоєнні роки (1944-1952 рр.). Лібералізація суспільного життя в Україні після смерті Сталіна та його згортання у 60-х роках. Рух «шестидесятників».
Тема 7. Історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежності України	Проголошення незалежності України. Грудневий референдум 1991 р. Запровадження національної символіки. Визначення кордонів та створення Національних Збройних сил. Особливості розбудови законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні. Стан господарства після розпаду СРСР. Спроби реформування економіки. Роздержавлення, приватизація та фінансова система України. Пошуки шляхів стабілізації на початку ХХІ ст. Включення населення у ринкові відносини. Кроки до інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір. Помаранчева революція: причини та її наслідки у розбудові демократичної держави. Комплексні реформи у всіх сферах державної політики після Революції Гідності, пріоритетним з яких стало реформування державного управління та державної служби.
Тема 8. Державно-політичний устрій сучасної України	Форма правління. Структура влади. Політичне лідерство та публічна влада. Особливості державного управління та місцевого самоврядування в Україні: порівняльний аналіз. Реформування системи державного управління в Україні. Реформа децентралізації влади в Україні. Інституційний розвиток України в контексті євроінтеграції. Міжнародна співпраця. Участь України у транснаціональних проєктах та програмах. Національна безпека України в контексті сучасних світових трансформаційних процесів. Зовнішньополітична діяльність Української держави в умовах незалежності.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Інтерактивні	▪ Наочно-демонстраційні дидактичні комплекси до тем, що вивчаються в межах дисципліни (схеми, таблиці, зображення, картини, фотографії; відеоролики тощо). Відповіді на запитання і опитування думок здобувачів освіти (дискусії, дебати, полеміки).
Практичні	▪ Різні практичні завдання (есе, презентація тощо), які застосовуються на будь-якому етапі навчального процесу і допомагають задіювати інтелектуальні, комунікативні та пошукові здібності здобувачів освіти, зокрема: бліц опитування; виступи/презентація; доповіді із заданої теми; індуальні завдання тощо.

Методи дистанційного навчання	Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок здобувачів освіти з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle та ін., в межах яких проводяться онлайн дискусії, індивідуальне і групове консультування (викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилання).
--------------------------------------	--

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач освіти може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає першому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме: Знання – з історії зародження і розвитку українського етносу, нації та державності; основних етапів українського державотворення; основних рушійних сил та їх ролі на різних етапах історичного розвитку українського народу; сучасні проблеми і перспективи розвитку українського народу та його входження до світового цивілізованого співтовариства. Уміння/навички – застосовувати понятійно-категоріальний апарат історичної науки та новітній методологічний інструментарій аналізу історичних подій; пояснювати справжню сутність і характер історичних процесів у світі та в Україні у минулому і на сучасному етапі; вести пошук, аналізувати і узагальнювати історичний матеріал; характеризувати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії. Комунікація – підвищення рівня комунікативної компетентності під час застосовування набутих історичних знань для прогнозування тенденцій світового розвитку та історичних процесів в Україні тощо. Відповідальність і автономія – здатність аналізувати складні ситуації та події в різні історичні періоди та роль історичних особистостей у прийнятті доленосних рішень щодо розбудови держави, які не завжди є передбачуваними та потребують нових стратегічних підходів; демонструвати в оцінюванні ролі історичної особистості того чи іншого періоду толерантність, дотримання принципів етичної поведінки
Критерії оцінювання	Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов'язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS. Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 82-89% письмових завдань. Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань. Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань.

	Задовільно (Е) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань. Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань. Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.
Форма та методи контролю навчальних досягнень	Контроль успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на засадах відкритості та академічної доброчесності. В межах даної дисципліни передбачено два види контролю: поточний (<i>тематичний, рубіжний</i>) та підсумковий (<i>семестровий</i>). Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять; виконання завдань самостійної роботи; складання тематичних контрольних робіт, тестів тощо. Поточний контроль спрямований на перевірку: рівня підготовленості здобувача до занять; активності під час обговорення навчального матеріалу; якості виконання індивідуальних, практичних і тестових завдань; своєчасності та повноти виконання самостійної роботи. Результат поточного оцінювання є середньоарифметичним значенням отриманих балів за всі виконані завдання під час аудиторних (практичні, семінарські) занять та завдання, що виконуються під час самостійної роботи. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного оцінювання набрали не менше 60 балів. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а також здатності їх застосовувати у професійній діяльності.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни згідно академічного розкладу. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали з дисципліни розміщені на гугл-диску НМКД та платформі Moodle, доступ до них здобувачу надається на початку вивчення дисципліни ОК-1, згідно розкладу академічних занять та робочого навчального плану ОПП «Психологія».

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	▪ Бойко О.Д. Історія України: навч. посібник. 5-те вид., доп. К.:Академвидав, 2014.720 с. ▪ Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. К.: Видавець Корбуш, 2023. 720 с. ▪ Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. К.: Портал, 2022. 416 с. ▪ Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / Перекл. з англ. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2023. 512 с. ▪ Федака С.Д. Історія України. Т. 5: Київська Русь і Великий степ. 2021. 231 с. ▪ Федака С.Д. Історія України. Т. 8: Козацько-шляхетська доба, 1492-1648. 2022. 231 с.
Методичні рекомендації та розробки викладача(ів) дисципліни	▪ Історія українського державотворення : Курс лекцій [для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти] / Авт.-уклад.: М.Ющенко, К.Озарко, Н.Сафонова. Одеса–Львів : ДУІТЗ та НДІП, 2024. (https://www.stimulus.com.ua/index.2024) ▪ Історія українського державотворення : Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи [для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти] / Авт.-уклад. М.В.Ющенко. Одеса: ДУІТЗ. 2024. 175 с. [Електр. ресурс]. ▪ Ющенко М. В. Конспекти лекцій з дисципліни «Історія українського державотворення». Одеса : ДУІТЗ, 2025. 100 с. [Електр. ресурс].
Інформаційні ресурси	▪ Сайт Інституту історії України НАН України (вільний доступ до сучасних енциклопедичних видань та наукових досліджень з історії України. URL: www.history.org.ua/. ▪ Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. URL: http://izbornyk.org.ua/. ▪ Козацтво XV-XX століть. Матеріали по історії козацтва XX ст.: статті, монографії, енциклопедичні видання, геральдика, історико-культурна спадщина, бібліографія, карти, ілюстрації. URL: http://www.cossackdom.com/. ▪ Довідники з історії України, класичні навчальні посібники вітчизняних вчених- істориків, як Н. Яковенко, Я. Грицак. URL: http://history.franko.lviv.ua/

Рік введення силабусу – 2025 р.

Затверджено рішенням кафедри кіберпсихології та реабілітації
(Протокол від 26 серпня 2025 р. № 1)

В.о. завідувача кафедри

Людмила ШИГУР

Гарант освітньої програми

Маріанна ТОДОРОВА

Викладач:

Маргарита ЮЩЕНКО